

Sygn. akt II CSK 518/08

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSA Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa "S." Spółki Akcyjnej
przeciwko Skarbowi Państwa - Jednostce Wojskowej X
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 marca 2009 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części zasądzającej od
pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.341.417,48 zł
z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lutego 2004 r. (w pkt I. 1.),
orzekającej o kosztach postępowania (pkt I. 2 i III) i oddalającej
apelację pozwanego w pozostałym zakresie (pkt II) i sprawę
w tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 15 marca 2007 r. zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - Jednostki Wojskowej X na rzecz strony powodowej S. Spółki Akcyjnej kwotę 3.620.890,70 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lutego 2004 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że powódka na skutek przekształceń S.T. Spółki z o.o. oraz S.-T. Spółki Akcyjnej nabyła prawa służące tym podmiotom, natomiast Jednostka Wojskowa X jest następcą prawnym Jednostki Wojskowej Y, dla której we wrześniu 1998 r. opracowany został program energooszczędny na podstawie „Wytycznych Sekretarza Stanu I Zastępcy Ministra Obrony Narodowej w sprawie zasad i trybu podejmowania modernizacji systemów energetycznych w wojsku z udziałem strony trzeciej” z dnia 20 czerwca 1998 r. Wytyczne zawierały wskazanie wszystkich budynków, do których miała być dostarczana energia cieplna, określenie ich stanu oraz ich potrzeb cieplnych. Zapotrzebowanie energii dla budynków kompleksu wynosiło 47.421 GJ rocznie. W oparciu o ten program ogłoszono przetarg oraz przygotowano specyfikację indywidualnych warunków zamówienia (SIWZ). Kierując się zawartymi w niej wytycznymi S. sp. z o.o. złożyła ofertę na przejęcie i eksploatację oraz modernizację infrastruktury cieplnej JW Y II etap. Oferta obejmowała przejęcie gospodarki cieplnej, wykonanie szczegółowego programu, dokumentacji oraz robót związanych z modernizacją systemu ciepłowniczego sukcesywnie do 28 lutego 2000 r. Zaproponowano w niej cenę zakupu energii cieplnej w okresie trwania umowy, która miała wynosić średnio 39,84 zł/GJ, przy zakładanej produkcji energii cieplnej 36.000 GJ/rok. W wyniku rozstrzygnięcia przetargu wybrana została oferta S. sp. z o.o., która w dniu 22 lipca 1999 r. zawarła z JW Y umowę nr [...] Umowa określała warunki wzajemnych rozliczeń. Strony przewidziały w niej prawo odstąpienia od umowy zastrzegając, że oprócz przypadków określonych w tytule XV k.c. wykonawcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy w razie nie dokonywania przez zamawiającego zapłaty przez dwa miesiące jak również, że odstąpienie od umowy przez wykonawcę z winy zamawiającego powoduje konieczność zwrotu przez zamawiającego udokumentowanych nakładów poniesionych przez wykonawcę. Umowa została

zawarta na okres od 22 lipca 1999 do 30 czerwca 2005 r. Przyjęto w niej, że w sprawach nieuregulowanych zastosowanie będą mieć przepisy kodeksu cywilnego oraz ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773 ze zm. – dalej uzp) i ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.).

W dniu 24 października 2001 r. wstrzymana została przez S. sp. z o.o. dostawa ciepła, co spowodowało, że w dniu 3 grudnia 2001 r. dowódca JW Y odstąpił od umowy na podstawie art. 10 ust. 1 lit. d umowy. W drodze aneksu nr 6 z dnia 11 stycznia 2002 r. strony wznowiły realizację umowy nr [...] oraz rozszerzyły zakres jej § 1 ust. 3 ustalając zmiany ilości zapasów paliwa, jakie miała utrzymywać powódka oraz zmieniły sposób obliczania upustów w przypadku niedotrzymania przez powódkę standardów jakościowych ograniczenia mocy cieplnej. W tym samym dniu doszło do zawarcia aneksu nr 7, którym dokonano waloryzacji ceny, a w dniu 25 lutego 2002 r. do podpisania aneksu nr 8, którym dodano w § 5 podpunkt 3b oraz zmieniono § 6 aneksu nr 6. Strony dokonały ustaleń dotyczących bieżącej eksploatacji inwestycji. Nie zmieniło to sposobu rozliczeń między stronami ani ceny ciepła wynikającego z umowy. W trakcie trwania umowy strona JW Y zgłaszała uwagi co do sposobu jej realizacji w zakresie dotrzymania terminów robót oraz wykonania zaległych prac modernizacyjnych, a poprzedniczka prawna powódki wskazywała na istniejące zaległości płatnicze.

Zużycie ciepła w latach 2000 do 2001 oscylowało w granicach 27.000 GJ – 30.000 GJ, co powodowało, że Spółka ponosiła straty. W dniu 31 grudnia 2002 r. doszło do rozformowania Bazy lotniczej. W związku z tym powódka zwróciła się do zamawiającego pismem z dnia 28 maja 2002 r. z propozycjami dokonywania rozliczeń za dostarczoną energię cieplną według opłaty dwuczłonowej oraz wystosowała zapytanie o dalszą realizację umowy. W odpowiedzi uzyskała informację, że nie jest ona zagrożona, a stroną w umowie będzie wyznaczony przez MON następca prawny. Jednostka Wojskowa nie wyraziła równocześnie zgody na dokonanie zmiany taryfy na dwuczłonową. Pismem z dnia 25 lipca 2002 r. Spółka S. poinformowała zamawiającego, że w przypadku nie odebrania przez niego ciepła w ilości ustalonej w umowie zmuszona będzie od niej odstąpić. Wezwała równocześnie drugą stronę umowy do odbioru energii cieplnej w okresie

grzewczym 2001/2002 w ilości 36.000 GJ w terminie do 31 lipca 2002 r. pod rygorem odstąpienia od umowy wskazując, że dotychczas odebrano jedynie 53,44 % z tej ilości co jest niezgodne z danymi wskazanymi w SIZW. Z uwagi na nie odebranie energii w ilości 36.000 GJ pismem z dnia 1 sierpnia 2002 r. odstąpiła od umowy. W odpowiedzi na to zamawiający w dnia 5 sierpnia 2002 r. poinformował Spółkę, że po jej stronie brak było podstaw do rozwiązania umowy i że rozwiązanie to nastąpiło z jej winy. Na wezwanie zamawiającego Spółka przekazała mu infrastrukturę ciepłowniczą w dniu 6 sierpnia 2002 r. W związku z tym przesłała Jednostce fakturę pro forma sprzedaży tej infrastruktury na kwotę 1.595.131,65 netto. Spółka wezwała zamawiającego do uregulowania not księgowych z dnia 9 sierpnia 2002 r., obejmujących odszkodowanie za utracone korzyści z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy i utraty wynagrodzenia, jakie uzyskiwałyby do końca umowy, tj. 30 czerwca 2005 r. W dniu 9 grudnia 2002 strony sporządziły notatkę, w której przedstawiły swoje stanowiska w zaistniałej sytuacji. Zamawiający oświadczył, że odstąpienie od umowy nastąpiło z winy wykonawcy zgodnie § 4 aneksu nr 6 i § 10 umowy i wskazał, że rozwiązał umowę pismem z dnia 9 sierpnia 2002 r. Wykonawca oświadczył natomiast, że umowę rozwiązał z dniem 1 sierpnia 2002 r. Stwierdził, że w związku z likwidacją Jednostki Wojskowej X z dniem 31 grudnia 2002 r. nie został spełniony § 11 umowy o perspektywiczności jednostki. Proponował polubowne zakończenie sporu. Między stronami toczyła się następnie korespondencja dotycząca rozliczeń za przekazaną infrastrukturę ciepłowniczą, która nie doprowadziła do rozwiązania sporu. Strona pozwana prezentowała w niej stanowisko, że umowa z wykonawcą została rozwiązana w dniu 3 grudnia 2001 r., a wobec tego zawarcie aneksu nr 6 do umowy w dniu 11 stycznia 2002 r. nie znajduje uzasadnienia prawnego. Obecna umowa jest w istocie nową umową zawartą z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych i z tej przyczyny nieważną na podstawie art. 72 ust. 2 tej ustawy. Nadto podniosła że podana przez powódkę w piśmie z dnia 1 sierpnia 2002 r. przyczyna wypowiedzenia nie została wskazana wśród podstaw uprawniających wykonawcę do rozwiązania umowy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy dokonał oceny ważność łączącej strony umowy w kontekście przepisów uzp uznając ją za ważną.

W nawiązaniu do art. 44 tej ustawy wskazał, że po złożeniu ofert, a zwłaszcza po ich otwarciu nie jest dopuszczalne prowadzenie jakichkolwiek negocjacji między zamawiającym a oferentem na temat ofert, zmiany ich treści a zwłaszcza ceny. Zamawiający jest związany warunkami podanymi w SIWZ, a oferent złożoną ofertą i nie mogą być one zmienione poza korektą oczywistych błędów. Strony stwierdziły brak rozbieżności między ceną z oferty a przyjętą w umowie, a nadto nie toczyły się między nimi w kwestii ceny dodatkowe negocjacje po wybraniu oferty i przed zawarciem umowy. Sąd Okręgowy uznał, że aneks nr 6 do umowy nr [...] z dnia 22 lipca 1999 r. należy interpretować jako wycofanie, za zgodą drugiej strony, oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy, a tym samym odrzucił koncepcję zawarcia nowej umowy, która wobec niezachowania wymaganego ustawą trybu mogłaby być uznana za nieważną. Wycofanie się przez zamawiającego ze złożonego oświadczenia woli spowodowało, że między stronami w dalszym ciągu obowiązywała uprzednio zawarta umowa, którą strony wznowiły z dniem przyjęcia aneksu. Przyjął, że do oświadczenia Spółki o odstąpieniu od umowy nie znalazły zastosowania postanowienia umowy dotyczące odstąpienia od umowy przez wykonawcę. Uznał, że możliwe było odstąpienie przez Spółkę od umowy na podstawie art. 491 § 1 k.c. Nie byłaby bowiem do przyjęcia sytuacja, w której zamawiający wstrzymałby całkowicie odbiór energii, a Spółka nie mogłaby od umowy odstąpić. Strony wprawdzie nie ustaliły minimalnego odbioru energii cieplnej jednakże przy kalkulacji cen powódka brała pod uwagę ilość energii niezbędną dla zapewnienia wymaganych temperatur na poziomie 36.000 GJ. Na skutek spadku odbioru energii związanego z zaniechaniem poboru do wojska i rozformowaniem jednostki dochody powódki zbliżyły się do wartości minimalnej, co nie pozwalało na pokrycie kosztów finansowych dokonanej u pozwanej modernizacji systemu ciepłowniczego. Powódka otrzymała przy tym w umowie zapewnienie, że JW X jest jednostką perspektywiczną, która w czasie trwania umowy nie zostanie zlikwidowana. Spółka znalazła się więc w sytuacji przymusowej. Pozwany nie podjął w procesie próby wykazania, że po rozformowaniu tej Jednostki Spółka posiadała realną szansę kontynuowania umowy. Cała infrastruktura została ostatecznie przekazana Agencji Mienia Wojskowego, bez bliższego wykazania ewentualnego dalszego sposobu eksploatacji. Rozważania te doprowadziły Sąd

Okręgowy do wniosku, że oświadczenie Spółki o rozwiązaniu umowy ma podstawę w art. 535 w zw. z art. 555 k.c. i doszło do niego z przyczyn leżących po stronie pozwanego, który naruszył obowiązek odbioru energii. W konsekwencji powódce należy się na podstawie art. 471 k.c. odszkodowanie z tytułu naprawienia szkody. Z umowy wynikało nadto, że w takiej sytuacji wykonawcy przysługuje zwrot nakładów, których zwrot gwarantowało mu trwanie umowy do 30 czerwca 2005 r. W ocenie Sądu Okręgowego powódce przysługuje od pozwanego oprócz odszkodowania także roszczenie o zwrot utraconych korzyści z tytułu odstąpienia od umowy z winy pozwanego. Zasądzona od pozwanej z tych tytułów kwota objęła utracone korzyści w odniesieniu do zakładanej sprzedaży ciepła w okresie trwania umowy w wysokości - wraz z odsetkami - 1.279.473,36 zł oraz zwrot inwestycji i nakładów na podstawie kosztorysu w wysokości 2.341.417,48 co daje w sumie kwotę 3.620.890 zł.

Wyrok Sądu Okręgowego w całości zaskarżył pozwany Skarb Państwa. W częściowym uwzględnieniu jego apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 października 2007 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że obniżył zasądzoną na rzecz powodowej Spółki kwotę do wysokości 2.341.417,4 zł i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji.

Odnosząc się do zarzutów apelacji za uzasadniony uznał zarzut błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że poprzedniczka prawna powódka mogła skutecznie, w drodze oświadczenia z dnia 1 sierpnia 2002 r., odstąpić od umowy z winy zamawiającego w związku z zaniechaniem odbioru energii cieplnej wysokości 36.000 GJ rocznie. Zamawiający nie miał bowiem obowiązku odbierania energii w określonej ilości, a nadto w sierpniu 2002 r. nie nastąpiło jeszcze rozformatowanie jednostki i twierdzenie powódki o zagrożeniu zaprzestania pobierania energii mogło być oparte tylko na przypuszczeniu. Nie podzielił stanowiska apelującego, że to zamawiający skutecznie odstąpił od umowy składając oświadczenie w dniu 3 grudnia 2001 r., gdyż oświadczenie to zostało skutecznie cofnięte aneksem nr 6 z dnia 11 stycznia 2002 r., a umowa była kontynuowana na dotychczasowych zasadach. Zamawiający nie mógł też odstąpić od umowy składając oświadczenie w dniu 9 sierpnia 2002 r., gdyż wcześniej

uczyniła to już powódka. Analiza sekwencji wydarzeń – jak stwierdził Sąd Apelacyjny - a zwłaszcza treść pisma zamawiającego z dnia 5 sierpnia 2002 r. wskazuje, że doszło do rozwiązania umowy przez obie strony. W piśmie tym zamawiający po zapoznaniu się z oświadczeniem wykonawcy z dnia 1 sierpnia 2002 r. wskazuje, że brak jest podstaw prawnych do takiego rozwiązania umowy i uznaje, że jej rozwiązanie nastąpiło z winy wykonawcy stwierdzając, iż pociągnie to za sobą konsekwencje przewidziane przepisami kodeksu cywilnego. Zamawiający wezwał też wykonawcę do oddelegowania pracowników w celu przekazania kotłowni, co nastąpiło w dniu 8 sierpnia 2002 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego sytuacja taka wskazuje raczej, że strony porozumiały się i rozwiązały umowę wzajemną, przystępując do przekazania infrastruktury.

W kwestii rozliczenia kosztów infrastruktury Sąd ten wskazał, że w kwotach zapłaconych Spółce przez stronę zamawiającego mieściło się zarówno wynagrodzenie za pobrane ciepło jak i część kosztów wykonanego remontu i rozliczenie to było dokonywane okresowo w zamkniętych sezonach grzewczych, zatem w tej części umowa została wykonana. Z uwagi na podzielną charakter zobowiązania nie było przy tym możliwe odstąpienie od umowy także przez zamawiającego w części wykonanej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zamawiający powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu wykonawcy kosztów infrastruktury nawet jeśli uznał, że brak było podstaw do odstąpienia przez niego od umowy tym bardziej, że jego zapewnienie, iż jednostka jest perspektywiczna, dawało wykonawcy podstawę do założenia, że umowa będzie realizowana do końca jej obowiązywania. Pozwana powinna więc zwrócić powódce poniesione przez nią nakłady, których wysokości skutecznie nie zakwestionowała.

Uwzględnił zarzut pozwanej kwestionujący zasadność roszczenia odszkodowawczego powódki, które uznał za niewykazane i w tym zakresie powództwo oddalił.

W skardze kasacyjnej opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego, Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego „w części utrzymującej w mocy” wyrok Sądu Okręgowego i oddalającej jego apelację w pozostałym zakresie oraz orzekającej o kosztach postępowania zarzucił:

- 1/ niewłaściwe zastosowanie art. 56 k.c. polegające na uznaniu, że złożone przez skarżącego w dniu 3 grudnia 2001 r. oświadczenie o odstąpieniu od umowy nie wywołało skutku prawnego w postaci wygaśnięcia umowy nr [...];
- 2/ błędną wykładnię oświadczeń woli pozwanego i powoda złożonych w związku z zawieraniem aneksu nr 6 tj. przyjęcie, że w drodze tego aneksu pozwany za zgodą powoda cofnął swoje oświadczenie z dnia 3 grudnia 2001 r. o odstąpieniu od umowy nr 6/99, w skutek czego umowa była kontynuowana na dotychczasowych zasadach, co stanowi błędną wykładnię art. 65 § 2 k.c.;
- 3/ niewłaściwe zastosowanie art. 72 ust. 2 uzp polegające na uznaniu, że aneks nr 6 nie jest nieważny;
- 4/ niewłaściwe zastosowanie art. 56 i 60 k.c. oraz błędną wykładnię art. 65 § 1 k.c. przez przyjęcie że rozwiązanie umowy nastąpiło w wyniku porozumienia stron;
- 5/ niewłaściwe zastosowanie art. 494 k.c. polegające na przyjęciu, że przepis ten stanowi materialnoprawną podstawę roszczenia powódki.

Wnosił o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania oraz orzeczenie o zwrocie przez powódkę wyegzekwowanej od pozwanego kwoty roszczenia głównego i uiszczonych odsetek wraz ustawowymi odsetkami lub uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Umowne prawo do odstąpienia od umowy ma charakter kształtujący i jest wykonywane przez złożenie odpowiedniego oświadczenia drugiej stronie. Oświadczenie takie nie wymaga żadnego uzasadnienia, chyba że strony uzależniły dopuszczalność skorzystania z tego uprawnienia od ziszczenia się określonego warunku. Skutkiem wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy jest jej rozwiązanie z mocą wsteczną z chwilą złożenia oświadczenia o odstąpieniu. Odwołanie (cofnięcie) oświadczenia o odstąpieniu od umowy wymaga zgody drugiej strony stosunku umownego.

W piśmiennictwie występuje rozbieżność poglądów co do tego, czy zgoda ta powinna być udzielona przed nastąpieniem skutku odstąpienia, tj. rozwiązaniem

umowy. Podzielić należy pogląd, do którego w tej kwestii odwołuje się skarżący w uzasadnieniu podstaw skargi, że po dotarciu oświadczenia o odstąpieniu od umowy do jego adresata skutki oświadczenia nie mogą być uchylone, nawet za jego zgodą. Późniejszą, po nastąpieniu skutku odstąpienia, zgodę strony, do której skierowane zostało oświadczenie o odstąpieniu należy traktować jako przyjęcie oferty zawarcia umowy kreującej taki sam, lecz już nie ten sam stosunek prawny. Z chwilą skuteczności oświadczenia o odstąpieniu ustaje bowiem więź obligacyjna łącząca dotychczasowe strony, przestaje więc istnieć zarówno przedmiot w odniesieniu do którego odstępujący mógłby złożyć oświadczenie o cofnięciu odstąpienia, jak i strona, do której to oświadczenie miałyby być skierowane. Trafnie podnosi się w doktrynie, że dopuszczenie przeciwnego poglądu zagrażałoby bezpieczeństwu obrotu prawnego oraz interesów osób trzecich, a przez stworzenie możliwości dowolnego manipulowania stosunkami prawnymi przez wygaszanie i ponowne ich ożywianie *ex tunc* otwierałoby pole do nadużyć. Za przyjętym stanowiskiem przemawia wzgląd na daleko idące skutki prawne, jakie wywołuje cofnięcie oświadczenia o odstąpieniu od umowy dla istnienia praw o charakterze akcesoryjnym (zastaw, hipoteka, odsetki), które z chwilą wygaśnięcia stosunku obligacyjnego, z którego wynikają, także wygasają. Ich restytucja nie następuje na skutek cofnięcia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, lecz wymaga odrębnego oświadczenia woli wyrażającego wyraźny zamiar ponownego zawarcia zobowiązania także w zakresie praw akcesoryjnych, istniejących w ramach pierwotnego stosunku obligacyjnego.

W świetle powyższego nie przekonuje dostatecznie przytaczany na uzasadnienie przeciwnego poglądu argument, że przez zgodne oświadczenie woli strona, która wykonała prawo odstąpienia oraz jej kontrahent dokonują uchylecia skutków złożonego oświadczenia jedynie w relacji *inter pares* i czynność ta nie ma skutku wobec osób trzecich.

Z tych względów zasadne okazały się podniesione w skardze zarzuty naruszenia przepisów art. 56, 60 i 65 § 1 i 2 k.c., gdyż oświadczenie zamawiającego z dnia 3 grudnia o odstąpieniu od umowy nie mogło być – jak przyjął Sąd Apelacyjny - skutecznie cofnięte w drodze aneksu do tej umowy z dnia 11 stycznia 2002 r.

Trafnie podnosi również skarżący, zarzucając naruszenie art. 72 ust. 2 uzp, że jeżeli aneks ten nie stanowił kontynuacji umowy z dnia 22 lipca 1999 r., to jego podpisanie nie mogło prowadzić do ważnego zawarcia nowej umowy z uwagi na pominięcie przepisów tej ustawy, której przedmiotem były usługi, co do których istniał obowiązek jej stosowania (art. 3, art. 4, art. 4b, art. 6, art. 12a, art. 13 i nast. u.g.n. w ich ówczesnym brzmieniu).

W konsekwencji tego, skoro – jak podnosi skarżący - nie mogło dojść do rozwiązania tej umowy w drodze porozumienia stron, bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia art. 494 k.c. w postaci sformułowanej w skardze. Niewątpliwie jednak źródłem umownego odstąpienia od umowy jest przede wszystkim treść tej umowy, a nadto dotyczące umownego prawa odstąpienia unormowanie art. 395 k.c.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, który przy uwzględnieniu wskazań co do wykładni prawa zawartych w niniejszym wyroku, dokona ponownej oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego i rozstrzygnie o roszczeniu powódki w zakresie w jakim pozostaje ono obecnie przedmiotem rozpoznania oraz o kosztach postępowania kasacyjnego.